

Personer

Övergripande: Många av de personer som rollpersonerna träffar befinner sig i samma situation som de. Alltså: De har en uppgift att utföra för någon myndighet, men det har visat sig att den är för svår, eller helt enkelt omöjlig. De söker nu leva sitt liv efter bästa förmåga. Många lever dock med en känsla av tillkortakommande och skuld.

Namn	Titel	Beskrivning
Anna	husa tjänstejon	Flicka som antagligen är anställd hos fr. Grubach
Bertold	student	Studerar juridik eller liknande vid någon myndighet. Kort med krumma ben och kort, glest, rödlätt skägg som han hela tiden fingrar på. Obehaglig personlighet, sliskig och insmickrande. Inte främmande för fysiskt våld.
Bron		En äldre man som tjänstgör som bro över det dike som löper framför Josef K:s gamla hus. Han är utsliten och otjänlig för allt annat arbete och detta är hans sista chans. Hans nyfikenhet blir dock ofta för stor och det händer att han försöker vända huvudet uppåt för att se vem det är som går över honom. Resultatet blir att både han och fotgängaren på honom ramlar ned i gytjtjan nedanför.
Elsa	servitris	Servitris på vinstuga
Erna	student	Flicka på internatskola, kanske släkt med K. Bär på en stor ask choklad, som dock är helt tom (kamraterna har ätit upp allt). Påträffas i något väntrum, väntar på en vän eller släkting.
Eugen Pfohl	högre tjänsteman	Högt uppsatt tjänsteman vid Institutet för arbetarnas olycksfallsförsäkring. Kanske har han en position också ovanför denna avdelning.
Felice Bauer		Undflyende gestalt. Kvinna med farlig laddning som återkommer på olika platser i berättelsen, i olika befattningar. F. Kafka är rädd för henne och förvandlas omedelbart till skalbagge i hennes närhet. Själv är hon vänlig, med en intensiv utstrålning och en blick som aldrig vänds bort. Hon hjälper gärna rollpersonerna, men går alltid helt sina egna ärenden. (I verkligheten var Bauer Frans Kafkas fästmö.)
Fr. Grubach	hyresvärdinna	Hyresvärdinna som driver ett pensionat, kanske i K:s hus. Hon är nervöst lagd, beredd att vara mycket underdånig inför de som hon anser ha hög rang samtidigt som hon fördömer vad hon anser vara opassande beteende hos dem hon anser stå under henne.

Frans Kafka	skriftstäl- lare	Tuberkelsjuk enstöring och skriftställare. Han har kunskaper som antyder att han haft en stadsanställning. Men vem, frågar man sig, har inte haft det. Med den stora stadsapparat som krävs för att ett modernt samhälle skall kunna fungera, är det svårt att föreställa sig någon som inte har haft anknytning till staten. Kafka har en irriterande ovana att förvandlas till en skalbagge i trängda situationer. Han hyser vaga författarambitioner, men är på det hela taget svår att få grepp om. Mot scenariots slut framkommer det att han arbetat med att kartlägga de register som förs över de döda i Tornet. Hans stora ambitioner blev hans fall och i sin iver att lyckas tappade han en del av sin mänsklighet.
Franz	vakt	Vänlig, men brutal man i rollen som fångvaktare, individer eller ordningsmakten. Fullt beredd att ta vilka fördelar han kan få av sin position. Däremot för feg för att acceptera mutor.
frk. Bürstner	maskin- skrivarska	Bor antingen i huset eller arbetar på kansliet till institutet. Tycker om sena teaterbesök och manligt sällskap. Har ett oförtjänt dåligt ryckte som hon inte bryr sig om.
frk. Montag	lärarinna	Lärarinna i franska, inneboende i K:s hus. Lätt halt och rultig kvinna, mån om att framstå som korrekt och ytterst lättsmickrad.
Gregor Samsa	Ento- molog Frukt- handlare	Äldre man. Insektssamlare som samtidigt försörjer sig som frukthandlare. Kan bo i K:s hus, men kan också träffa rollpersonerna när de köper äpplen av honom på gatan.
Hasterer	allmän åklagare	Diffus roll som högt uppsatt tjänsteman, ibland kallad allmän åklagare. Stor, bullrig, med svart slängkappa och håriga händer.
Helene	älskarinna	Tillfällig älskarinna till Hasterer. Tjock, något bedagad, med gulblek hy och svarta lockar. Inställd på en tillvaro som älskarinna, ögin och avundsjuk.
Irma Stein		Namn att fylla med nästan vilken roll som helst. Kan bo i huset, kan arbeta på institutet, kan göra både och. Får gärna förväxlas med Erna. (I verkligheten Kafkas kusin.)
Julie Kaiser	sekrete- rare	Har arbetat som Kafkas sekreterare vid Institutet för arbetarnas olycksfallsförsäkring. Bor numera i Josef K:s hus i något skede av berättelsen. Ser på Kafkas förvandlingar med avsmak men kan tänkas intressera sig för någon av rollpersonerna på något sätt.
Jägaren Gracchus	jägare	Mytisk person som dött, men som inte färdats vidare.
Kaminer	lägre tjänste- man	Anställd vid institutet. Ung man med blont hår och djupt liggande ögon. Del i en triad som utgörs av honom, Rabensteiner och Kullich
Kullich	lägre tjänste- man	Anställd vid institutet. Ung man med blont hår och djupt liggande ögon. Del i en triad som utgörs av honom, Rabensteiner och Kaminer

Lanz	kapten	Brorson till fr. Grubach. Man i 40-årsåldern, med brunbränt ansikte. Bombastisk men belevad. Obehagligt påträngande, lägger beslag på alla kvinnor i rummet.
Leni	sjuusköterska	Ansvarig för hemvården av någon högre statsanställd. Undflyende gestalt som tycks villig att offra mycket för att hjälpa främlingar, men som hela tiden går sina egna vägar. Tjockt, mörkt, flätat hår.
Portvakten	portvakt	Namnlös portvakt vid institutet som samtidigt bor i ett rum som måste passeras för att komma in i de officiella lokalerna. Måste städa ur rummet bestämda dagar, när förundersökningar hålls i rummet innanför.
Portvaktens hustru		Namnlös kvinna som tvingas utföra diverse tjänster för att hennes man skall behålla sin anställning. Beredd att sätta sin lit till vem det vara månne som verkar lova att förbättra hennes situation.
Rabensteiner	lägre tjänsteman	Anställd på institutet. Ung man med stel hållning som ständigt flaxar med armarna. Del i en triad som utgörs av honom, Kullich och Kaminer.
Titorelli	målare	Målare och konstnär med kunskaper inom förvaltningen. Målar främst porträtt på tjänstemän, men också dystra hedlandskap som alla ser likadana ut.
Willem	vakt	Kompanjon till Franz, mer korrekt och bestämd än den förre.
Väktaren	väktare	Sitter i en liten grindstuga utanför portarna till Tornet. Hennes egentliga uppgift, påstår hon, är att hindra de döda från att lämna tornet. Hon vet dock inte om det är i tornet de befinner sig. Däremot kan hon berätta att hon tidigare vaktade ett mausoleum och att hon antagligen fick den här positionen på grund av de rekommendationsbrev som hon fick med sig från den anställningen.
Max Brod	publicist	Ensam men gudalik gestalt som tycks dra till sig information och dokument och mycket metodiskt gå igenom dem. Tycks ha kännedom om de flesta människors liv, men intresserar sig egentligen inte för dem förrän efter deras död. Då försöker han pussla ihop intressanta stycken av de fragment han bevarat. På detta sätt är han både en gudom satt att vaka över de döda och en gam som frossar i deras kadaver.

Rum och människor

Rum	Beskrivning
Vinden	<p>Avdelad med tunna träväggar som inte når ända upp tillnocken. Mängder med notarier och tjänstemän sitter här och för bok, arkiverar eller gör efterforskningar. Trängseln gör att papper och arkivmappar lätt tränger genom springor i väggarna in till angränsande bås, varvid tjänstemännen anklagar varandra för att stjäla dokument och skapar ännu större oreda genom att slänga upp konkurrentens papper i luften, varvid dessa hamnar slumpmässigt i närliggande bås.</p>
Trapphus	<p>På ett snett bord pågår någon form av hantverk. Antagligen tornålsgravyr, men lika gärna porslinsmålning. Huvudsaken är att det är svårt att flytta, kräver mycket organisation och tar upp större delen av trappan vid ett trångt ställe.</p>
Köket	<p>Tillhör pensionatverksamheten som bedrivs i huset. det är dock osäkert huruvida alla som lever i huset hyr av pensionatet eller om bara vissa gör det. Förestånderskan vet inte själv och finns det gränser är de hursomhelst mycket luddiga och inackorderingarna är utspridda här och var i huset.</p>
Källaren	<p>Potatislager, bårhus, förvaring av känsliga och exotiska svampar. Naturligtvis finns människor som har hand om allt detta.</p> <p>I ett hörn har någon satt upp några provisoriska väggar av packlårar och skaffat sig en liten sovalkov. Kanske en professor som behöver lugn och ro för att arbeta med sin avhandling.</p>
Biblioteket	<p>Möblerat lätt labyrintartat. Någon bor i en trång gång mellan bokhyllorna. En annan utnyttjar utrymmet ovanpå hyllorna för att skapa en rätt rymlig bostad, förutsatt att man är beredda att hoppa mellan olika hyllor.</p> <p>Någonstans försöker en lärare bedriva undervisning med en mindre grupp småbarn. De tenderar att riva sönder böcker och smita in i bokhyllorna istället.</p>
Biljarden	<p>Här drivs någon form av nattklubb. Det förekommer dans på biljardbordet, samtidigt som andra inneboende försöker spela på det. Allt sker dock med mycket dämpad musik och tysta röster för att inte störa andra inneboende.</p>

Badrum 2tr.	Ett litet teatersällskap uppför pjäser här ibland. De utnyttjar draperierna framför badkaret som ridå och sätter ett antal alvarliga herrar på smala pinnstolar framför.
Ytterdörrar	<p>Skyltar vid ytterdörrarna kan till exempel vara:</p> <p>Fr. Grubach – pensionat</p> <p>Gregor S. – entomolog</p> <p>Gregor S. – frukt och grönt</p> <p>M. Brod – publicist</p> <p>frk. F. Bauer</p> <p>Den yngsta dagen – nattklubb</p> <p>Tagger, Wolff & Schoeps – juridisk rådgivning</p>
Tornrummet	<p>Längst upp håller Max Brod till med sitt stora lager av handlingar om alla människor i staden. Han lever isolerat här uppe, dörren in till tornvåningarna går nästan inte att öppna eftersom arkivskåpen står för den på ena sidan och tjänstemännen på vinden har blockerat den med sina skrivbord på andra sidan.</p> <p>Brod själv lever ett slags mullvadstillvaro högt här uppe. Han har grävt sig tunnlar bland dokumenten och byggt bon fodrade med arkivmappar och personhandlingar.</p>
Herrns rum, 2tr. Tamburen	<p>En högt uppsatt borgare, kanske husets ursprunglige herre residerar här med en gammal, åderförkalkad butler. Mannen beter sig som om huset var hans, äter i matsalen, går obekymrat in i badrum oavsett vad som an tänkas pågå där. I sitt rum har han säng och en sekretär vid vilken han oavbrutet författar långa brev till olika myndigheter och affärskontakter i staden. Dessa brev lägg sedan av butlern på ett litet bord i tamburen i väntan på att husan eller jungfrun skall bära dem till postverket. Så sker naturligtvis inte – det finns ingen husa, ingen jungfru – och breven har bildat en väldig hög som långsamt börjat dominera tamburen.</p>

Förvaltningstitlar

administrativ assistent

administratör

allmän åklagare

arkivarie

arkivassistent

chefsnotarie

chefssekreterare

diarieföringshandläggare

ekonomiassistent

förvaltare

handläggare

inspektör

institutionssekreterare

kanslist

kontorist

kontorskassör

lönekontorist

marknadsassistent

möteskonsult

notarie

orderadministratör

personalassistent

personalchef

prokurist

redovisningsekonom

registrator

revisorsassistent

sekreterare

stenograf

student

undersökningsdomare

utbildningsadministratör

vaktmästare

vicedirektör

Händelser

Om möten	Gestalter kommer och går när vi inte ser dem. Så fort vi koncentrerar oss på någonting, skymmer detta något mycket annat och det blir fullt möjligt för personer att försvinna (eller dyka upp) under tiden. Detta är inte överraskande (vi är ju distraherade), men lika fullt irriterande. Vi önskar att vi kunde koncentrera oss mer, att vår uppmärksamhet var bättre.
En främling i rummet	En person upptäcks plötsligt i rummet där man befinner sig. Han eller hon har inte dykt upp, utan egentligen alltid funnits där. Kanske har man i själva verket sett henne eller honom redan när man kom in i rummet. Kanske hälsade man. Hur som helst lade man inte närmare märke till personen, inte heller lade man denne på minnet. Men nu finns den där. Längst in. Bakom en garderob, eller under en hög med pälsar som man lagt längst in i det trånga rummet. Det är ingenting att förvåna sig över. Situationen är som den är och man måste anpassa sig efter den. Bäst vore att hälsa på nykomlingen. Kanske behöver hon eller han hjälp. Kanske finns här hjälp att få?
Ett riddjur	Vi går på gatan, kanske har några av oss vikit runt ett hörn, försvunnit in i en butik eller helt enkelt stannat för att titta på någonting som intresserar oss. En av oss är hursomhelst ensam och i det samma kommer en ohövlig skälm och hoppar upp på dennes axlar. Vem är det? Det kan vara någon vi träffat tidigare. En tjänare, en springpojke en obetydlig människa som inte bör ta sig sådana friheter. Nu sitter han på axlarna av en av oss och försöker få sig en ridtur. Han sliter i håret för att få upp farten och slår hårt mot huvudet om han hör protester. Dessutom tar han ett så stadigt grepp om strupen att han riskerar att strypa sitt riddjur. När vi andra protesterar skrattar han sorglöst och springer därifrån. Skriker gör han också – obegripliga saker upp mot himlen.

En ynkelig människa	<p>Vi kommer in i ett rum. Vi har misslyckats med vår uppgift och tänker nu rapportera tillbaka. Få tjänstemän verkar intresserade av att höra om vårt misslyckande. De beter sig som om våra tillkortakommande skulle kunna smitta dem. Vi blir visade till ett rum och så kommer vi in i det. Det är en sal, en väldig, pelarförsedd ofantlighet. Två rader med gallerier löper längs med väggarna och taket välver sig i mörkret högt uppe, rynkigt av stuckatur och fresker. Vi väntar oss att möta någon imponant och viktig här inne.</p> <p>Istället hittar vi, efter en stund letande, en lite torr herre som sitter vid ett gammalt slitet skrivbord under en pelare. Han fryser och har virat en filt omkring sig medan han för räkenskaper med stela fingrar. Han är en tjänsteman som vi, tilldelad detta tomrum att arbeta i. Han kan ge oss uppmaningar och råd, men inga order. Finns någon verklig makt här? Är allt lika tomt som denna väldiga sal?</p>
En roman	En roman som någon skriver eller läser heter: Hur Greta plågade sin man Hans.
Snö	Snön börjar falla och täcker staden i ett vitt täcke som snart övergår i en smutsig sörja.
Dörren	Händelse på vägen till huset eller institutet. Kanske uppsöker vi en vinstuga, märker att den är inhytt i vad som verkar vara en privatbostad. Det dröjer ett tag, vinet kommer in, vi värmer oss. Sedan upptäcker vi att en bakdörr leder till ett antal rum som hör till institutet, eller en liknande, angränsande verksamhet.
Sirenen	Någon påkallar vår uppmärksamhet på andra sidan av en dörr. En tallrik krossas, eller så kastas någonting annat i golvet. Hursomhelst undersöker vi det och träffar en främmande, eller nästan främmande människa som medvetet har lockat bort oss från det vi höll på med. Denna främling visar oss nu till några rum som inte alls tillhör honom eller henne. Vi upplever att vi gör intrång i dessa rum, men främlingen verkar inte bekymrad.
Barnen	Några barn som leker på gatan eller i ett rum slår följe med oss. De frågar vad vi gör och vem vi skall träffa. Vad vi än svarar skrattar de. Det känns som om de vet mer än vi gör, som om de på något sätt är satta att bevaka oss. När vi försöker skaka av oss dem verkar vi först lyckas, men senare visar det sig att de följt efter oss och lyssnar bakom en dörr, eller gömmer sig under möblerna i rummet där vi nu befinner oss.

**Råd från en
främling**

En person ber att få tala med oss under förevändningen att hon eller han behöver hjälp med någon struntsak. Kanske påstås det att vi skulle veta något om sevärdheterna i staden, kanske vill personen ha vår åsikt om något som skall köpas in. I själva verket vill dock personen ge oss råd rörande vårt uppdrag. Till vår förvåning verkar personen veta mycket om vår situation. De råd vi får är kanske förnuftiga men leder oss i en helt ny riktning.

Strebern

Vi träffar en kollega på institutet. Kanske gör vi det när vi är där för att rapportera om vår framgång, eller brist på framgång. Kanske träffar vi honom någon annanstans. Hursomhelst är det uppenbart att han är beredd att överträffa oss i fråga om arbetsresultat. Han ställer frågor om vårt uppdrag, drar gena slutsatser, kommer med råd som helt uppenbart skulle leda oss in på återvändsgränder. Samtidigt vill han avlasta oss, ta på sig en del av bördan. Han påstår också att han har börjat ta hand om en del löpande arbetsuppgifter nu när vi inte kan vara på vårt kontor särskilt ofta. Kanske kommer han att helt ta över vår position, kanske kommer han att få den befordran som vi själva väntat på. Det förefaller plötsligt mycket viktigt att vi tar vårt uppdrag på största möjliga allvar.

Frågor och svar

Fråga:	Svar:
Var befinner vi oss? Är Staden Prag?	<p>Det är möjligt. När vi ser oss om finns det mycket som påminner om Prag. Vi kan också dra oss till minnes att en del personer i vår bekantskap har kallat staden så. Men samtidigt måste vi fråga oss: Är inte alla städer Prag? Är det inte så att själva frågan är fel ställd. Kan det finnas andra städer än Prag? Och: När vi nu befinner oss i Staden, är det verkligen viktigt att skilja den från andra platser genom att namnge den. Vi vet ju att det inte finns någonting utanför den som kan jämföras med den. Kanske är det till och med så att det inte finns någonting utanför Staden alls. Kanske inte ens ordet ”utanför” är relevant</p>
Hur länge har vi arbetat tillsammans?	<p>Det är omöjligt att säga riktigt säkert. Vi har givetvis haft flera arbetsuppgifter tidigare som sammanfallit, men det är inte alltid uppenbart huruvida vi vid dessa tillfällen har arbetat ihop. Det kan mycket väl vara så att vad som tett sig som ett samarbete i själva verket bara varit en slump – olika avdelningar som, helt oberoende av varandra, gett liknande uppgifter till oss och placerat oss i närheten av varandra så att det för en yttre betraktare har verkat som om vi utförde gemensamma uppgifter, när vi i själva verket arbetat med helt olika projekt.</p> <p>Det är ju också tänkbart att vi inte ensa arbetar tillsammans nu. Visserligen har vi fått en gemensam order av en och samma överordnad, men det hindrar inte att själva uppgiften kan vara flerdelad, komma från olika avdelningar och bara har framförts som en enkel gruppuppgift för att rationalisera orderkedjan och minska behovet av möten med de lägre tjänstemännen.</p>
Känner vi varandra sedan tidigare?	<p>Det är fullt möjligt. Vi kommer alla från familjer med olika kontakter inom förvaltningsväsendet och under vår väg upp har vi umgåtts i många olika sammanhang. Det är viktigt att synas i rätt sällskap och vi har alltid varit måna om att ha ett brett kontaktnät inom myndigheternas viktigare organ. Kanske har vi träffats där, innan vi fick anställning just vid det här institutet. Kanske kände vi varandra redan som barn. Det är svårt att säga – man förändras så mycket när man växer upp och barn använder ju sällan sina riktiga namn när de talar om varandra.</p>

Har jag familj?	Det förutsätter vi. Det är mycket svårt att ta sig fram i förvaltningen utan någon sorts familjeband. Man ser mycket allvarligt på familjen när det gäller tjänstemännens tillsättningar.
Är vi uppväxta i staden?	Nej, vi är uppväxta i olika byar, vi levde vanligt byliv, lekte på bygatan som barn skall göra. Vi har dock alltid haft kontakter med staden och kanske har vi gjort besök här redan i späd ålder – drömt om ett liv här och en tjänst inom någon myndighet.
Vem anställde oss?	Det kan ha varit vem som helst, men det är knappast längre relevant. Vi har sedan länge lämnat de lägsta hierarkierna bakom oss och de band som knöt oss till vår ursprunglige arbetsgivare har ersatt med andra.
Vad gör vi på vår fritid?	Möbelsnickeri är tilltalande. Att arbeta med trä, med riktiga verktyg. Doften i möbelsnickeriet påminner om ett barndomsminne, men vi minns inte vilket.

Platser

<i>Josef Ks hus</i>	Är det hus vi alla känner och älskar. Det har fler roller i berättelsen eftersom olika personer verkar bo i det vid olika tidpunkter. I själva verket handlar det bara om en missuppfattning. Skyltar som ramlar ned vid entrén sätts ibland upp igen och olika personer kommer till dörren vid olika tidpunkter.
<i>Tornet</i>	Tornet är ett av människans verkligt storartade arkitektoniska utmaningar. Det består av flera olika stilar, så konstfärdigt sammansmälta att alla disparata delar ser ut att vara ett enda helt. När man sedan kommer närmare märker man att också detta är fel, tornet är i själva verket så komplext och sammansatt att det är värt att avgöra om det verkligen är en byggnad och inte flera, helt skilda som råkar stå på ett sådant sätt att de ter sig som en.

Detta är vår arbetsplats och det förefaller rimligt att vi borde veta vilket syfte institutet har. Givetvis vet vi också det, i alla fall det mer övergripande, det huvudsakliga arbetet. Man skulle kunna kalla det för det yttre arbetet. Institutet handhar fall som rör arbetares olycksfall och de försäkringar som behandlar detta. Man söker utröna om den olycka som inträffat stämmer överens med något av de försäkringsvillkor som går att applicera på den drabbade arbetaren eller hans familj. Vidare försöker man se om ersättning kommer att utgå och i de fall då det är tillämpligt – se till att ersättningen når rätt person.

Men det finns mycket mer att göra. Arbetet kan först framstå som enkelt, men det finns många underliggande dimensioner som komplicerar förfarandet och som innebär att man inte omedelbart kan vara säker på att det man arbetar med för stunden har någon bäring på det försäkringsfall som man har ådragits att handha. Det kan till exempel vara så att mycket tid måste ägnas åt att se om en berörd arbetare verkligen har förolyckats och i så fall: om han verkligen var den han utgav sig för att vara. Det är också möjligt att man först efter det att en livförsäkring har utbetalat inser att innehavaren i själva verket inte alls var död, och kanske också att förmånstagaren inte alls var den familj som angivits på försäkringen. Mycket har att göra med att det många gånger är svårt att veta vem som tecknat en försäkring och varför. Kunden kan ha haft olika själ att ange felaktigt namn, ålder eller adress och det åligger oss som tjänstemän att ta reda på hur det verkligen förhåller sig så att rätt person kan få rätt ersättning.

Sedan finns också flera dolda aspekter av jobbet som inte är kända ens av oss. Vilket är egentligen syftet med institutet? Vad har man haft i åtanke när man upprättade det? Vad verkar institutet för i samhället som helhet? Detta är frågor som det är viktigt att vi som tjänstemän ställer oss, men vi får inte förvänta oss några svar. Kanske kan vi ibland uppsöka arkiv i byggnader som vi inte tidigare visste tillhörde vår arbetsgivare. Kanske kan vi där hitta dokument som talar om institutets storslagna planer för Staden och för vår framtid. Kanske rör dessa dokument hela mänsklighetens framtid. Men vi kan inte veta. Bara ställa frågorna.

<i>Staden</i>	<p>Staden liknar i mångt och mycket Kafkas Prag. Långa slingrande gränder mellan lutande gamla byggnader. Bebyggelse som ligger tätt längs med backar och kullar. Små vin och ölstugor i källare. Stora, överlastade offentliga byggnader och nedsliten bebyggelse som bildar ett gytter av småhus i de fattigare kvarteren. Staden är ömsom levande ömsom ödlig och tom. Här möts bilar och hästskjutsar i ett obestämbart 1910-tal. Gatuförsäljare trängs på gatorna, tjänstemän sänder bud fram och åter mellan stadens många förvaltningar och utslagna människospillror tigger om allmosor i rännstenen.</p>
<i>Kyrkogården</i>	<p>Kyrkogården är övergiven och underhållet av den är eftersatt. Här finns gravstenar som använts flera gånger och där de tidigare namnen bara bristfälligt har raderats. Här finns öppna gravar där människor lägger sig för att invänta döden, eller pröva om de kan tänkas passa dem. I stenlagret finns rollpersonernas gravstenar redo; försedda med en rad alternativa datum och tjänstetitlar. Självva kyrkogårdens form är helt avhängig de omkringliggande kvarteren, så att gravarna ligger inträngda där det finns plats och området ligger inklämt mellan flera olika stadsdelar. Kyrkogården blir därför en oregelbunden, svåröverblickbar massa som gränsar till nästan alla områden i staden samtidigt.</p>
<i>Katedralen</i>	<p>Massiv gotisk koloss som tornar upp kupade spiror över staden. Här finns i stort sett bara en enorm tomhet som bara störs av smygande kyrkvaktmästare som tänder ljus för att söka fördriva halvdunklet som också på soliga dagar ligger tungt över kyrkorummet. Präster rör sig osäkert mellan altare och predikstolar, men säger sällan något och håller aldrig någon predikan. Katedralen är en återvändsgränd, här finns ingenting, utom möjligen förvaltningens andliga utskott, de andliga dignitärer som grubblar över synd och förlåtelse och försöker uttolka lagens ord i symboliska termer.</p>
<i>Stenbrottet</i>	<p>En bit utanför staden ligger stenbrottet. Men detta är en motsägelse för ingenting kan finnas utanför staden och går man lite längre märker man att man, trots att man trott sig lämnat den, fortfarande befinner sig i den. Stenbrottet är öde, bara ett ensligt hus i tre våningar blickar ut över det och också detta hus ligger avlägset. Till stenbrottet togs Josef K. för att knivskäras när hans dom avkunnats – eller så var själva verkställandet av domen också förkunnandet. Kanske kan man se blodfläckarna på den sten där han låg, men det är knappast troligt. Mer sannolikt är att man inte kan hitta någonting här, inga spår efter K., inget blod, faktiskt ingenting som skulle kunna intressera. Man kan undra varför någon överhuvudtaget skulle vilja komma hit. Ingen verkar använda platsen längre och bara några halvhuggna gravstenar vittnar om vad brottet en gång tjänade för syfte.</p>